

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Sądu Okręgowego Małgorzata Wiśniewska

po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia 2023 r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w (...)

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Wągrowcu

z dnia 11 października 2022 r.

sygnatura akt I C 893/20

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że :

- a) **w punkcie 1. oddala powództwo również w zakresie kwoty 10.595,18 zł wraz z odsetkami za opóźnienie,**
- b) **w punkcie 3. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.600 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu,**
- c) **w punkcie 4. nakazuje ściagnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w Wągrowcu kwotę 560,15 zł z tytułu kosztów sądowych wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa,**

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.550 zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Małgorzata Wiśniewska

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 października 2022 r., sygn. akt I C 893/20 Sąd Rejonowy w Wągrowcu :

1. zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. w (...) kwotę 10.595,18 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 10.103,18 zł od dnia 30 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 492 zł od dnia 4 sierpnia 2020 r. do dnia zapłaty,
2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie,

3. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.086,85 zł tytułem zwrotu kosztów procesu z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi za czas od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty,

4. nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wągrowcu tytułem wydatków na biegłego w kwocie 560,15 zł wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa od powoda kwotę 105,14 zł i od pozwanego kwotę 455,01 zł.

Apelację od wyroku wniósł pozwany.

Zaskarżył wyrok w części, tj. w zakresie punktów 1. oraz 3. i 4.

Zarzucił Sądowi I instancji naruszenie art. 509 k.c. w zw. z art. 510 § 2 k.c. w zw. z art. 65 k.c. w zw. z art. 6 k.c., naruszenie art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 363 § 1 k.c., naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. oraz naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 321 k.p.c.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa co do zasądzonych kwot oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w procesowego w postępowaniu przed Sądem I oraz II instancji według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji w całości oraz o obciążenie pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego w całości, w tym kosztami zastępstwa procesowego i zasądzenie tych kosztów od pozwanego na rzecz powoda według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja była zasadna.

Zgodnie z art. 505¹³ § 2 k.p.c., jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Ustalenia faktyczne Sądu I instancji są prawidłowe. Sąd Okręgowy ustalenia te podziela i uznaje za własne. Trafne były natomiast zarzuty apelującego odnoszące się do oceny prawnej, której dokonał Sąd I instancji; oceny tej Sąd odwoławczy nie podzielił. Słusznie pozwany podniósł, że w okolicznościach sprawy uwzględnienie powództwa przez Sąd Rejonowy narusza art. 509 § 1 k.c. oraz art. 510 § 2 k.c. Przepisy te stanowią, że wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania, zaś umowa sprzedaży, zamiany, darowizny lub inna umowa zobowiązująca do przeniesienia wierzytelności przenosi wierzytelność na nabywcę, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej albo że strony inaczej postanowiły. Jeżeli zawarcie umowy przelewu następuje w wykonaniu zobowiązania wynikającego z uprzednio zawartej umowy zobowiązującej do przeniesienia wierzytelności, z zapisu zwykłego, z bezpodstawnego wzbogacenia lub z innego zdarzenia, ważność umowy przelewu zależy od istnienia tego zobowiązania.

Przepis art. 510 § 2 k.c. statuuje zasadę materialnej kauzalności umowy przelewu wierzytelności (por. K. Pietrzykowski (red.), Kodeks cywilny. T II. Komentarz. Art. 450–1088. Przepisy wprowadzające, Wyd. 10, Warszawa 2021, Komentarz do art. 510 k.c., Nb 13, Legaliis). Uzależnia on ważność czynności prawnej przysparzającej od istnienia przyczyny wyjaśniającej, dlatego przysparzający dokonał przysporzenia (por. Z. Radwański, A. Olejniczak (red.), Prawo cywilne – część ogólna. System Prawa Prywatnego. Tom 2. Wyd. 3, Warszawa 2019, str. 267-268, Legalis). Przyjmuje się, że brak tak rozumianej kauzy lub brak porozumienia co do kauzy stanowi podstawę do uznania nieważności czynności przysparzającej, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej (por. ibidem, str. 271-272), a ciężar dowodu kauzy spoczywa na tym, kto uzyskał przysporzenie (ibidem str. 276).

W tym kontekście zwrócić należy uwagę na treść umowy przelewu wierzytelności z dnia 8 maja 2020 r. (k. 54), z której powód wywodził swoją legitymację do dochodzenia roszczenia. Zgodnie z punktem 2. umowy, cedent

dokonał przelewu wierzytelności na cesjonariusza celem zaspokojenia wierzytelności przysługującej cesjonariuszowi od cedenta o zapłatę wynagrodzenia za świadczenie usług najmu pojazdu zastępczego, przechowywania pojazdu, holowania pojazdu oraz powypadkowej naprawy pojazdu. Powód w niniejszej sprawie dochodził zapłaty kwoty 12.551,44 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie z tytułu nieuwzględnionych przez ubezpieczyciela kosztów naprawy pojazdu oraz kwoty 492 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie z tytułu zwrotu kosztów prywatnej ekspertyzy. Skuteczność tego roszczenia zależy m.in. od ważności umowy cesji wierzytelności. Ta z kolei warunkowana jest istnieniem prawidłowej kauzy przysporzenia. W świetle zacytowanego wyżej postanowienia umowy przelewu przyczyną prawną przysporzenia na rzecz powoda była wola poszkodowanej zwolnienia się z zobowiązania względem cesjonariusza do zapłaty wynagrodzenia m.in. za powypadkową naprawę pojazdu, a więc causa aquirendi vel obligandi.

Z materiału dowodowego nie wynika natomiast, aby powód dokonał naprawy pojazdu poszkodowanej i by powstała wierzytelność powoda względem poszkodowanej z tego tytułu. Poszkodowana H. W. zeznała, że samochód został naprawiony, ale nie pamięta, gdzie był naprawiany, zajmował się tym jej kolega z firmy – samochód był samochodem firmowym (k. 79). Jednocześnie z protokołu zdawczo-odbiorczego z dnia 8 maja 2020 r. (k. 54) wynika, że samochód został odebrany od powoda przez M. S. w stanie uszkodzonym, co oznacza, że nie był przez powoda naprawiany. Potwierdzeniem braku wykonania naprawy pojazdu przez powoda jest również tabela znajdująca się w uzasadnieniu pozwu, w której powód wskazał, że domaga się dopłaty do odszkodowania w kwocie 12.551,44 zł tytułem „propozycji naprawy”, brak przedłożenia faktury za naprawę powypadkową i poprzestanie na wycenie kosztów. Zarzuty dotyczące przelewu pozwany podniósł w piśmie k. 149 akt, wskazując, że z umowy przelewu wynika, że jego przedmiotem była wierzytelność w granicach wykonanej naprawy – przelew miał więc zaspokajać wierzytelność cesjonariusza za rzeczywiście wykonane usługi i umowa cesji w ten sposób zakreślała granice legitymacji czynnej powoda. Do tego pisma powód nie odniósł się w toku postępowania przed Sądem Rejonowym. Także w odpowiedzi na apelację nie odniósł się w żaden sposób do zarzutu pozwanego, że samochód nie został przez powoda naprawiony.

Wszystkie te okoliczności prowadzą do wniosku, że powód nie wykazał rzeczywistej kauzy przysporzenia dla przelewu wierzytelności, z którego wywodził swoją legitymację czynną, polegającą na istnieniu wierzytelności o zapłatę wynagrodzenia za dokonanie naprawy pojazdu. W sytuacji, gdy naprawy uszkodzonego pojazdu dokonywał inny podmiot, zamiast powoda, to podstawa prawna przysporzenia (przelewu) w postaci zwolnienia się ze zobowiązania do zapłaty wynagrodzenia na rzecz powoda za powypadkową naprawę pojazdu (powołana w umowie przelewu) nie powstała. Powód nie miał bowiem względem poszkodowanej roszczenia z tytułu wykonania usługi naprawy pojazdu, w zamian za które mógłby uzyskać na swoją rzecz wierzytelność względem strony pozwanej. O ile w chwili zawierania umowy przelewu przyczyna prawna przysporzenia mogła istnieć (z uwagi na zamiar naprawy pojazdu przez powoda), to ostatecznie upadła z momentem wykonania naprawy przez inny podmiot. Ma to przełożenie na ważność umowy przelewu wierzytelności, w świetle bowiem tego, co powiedziano wyżej, upadek kauzy przysporzenia oznacza nieważność czynności prawnej.

Niewykazanie przez powoda istnienia kauzy umowy przelewu wierzytelności skutkuje uznaniem umowy przelewu za nieważną. W związku z tym nie było podstaw do zasądzenia na rzecz powoda kwoty 10.103,18 zł tytułem kosztów naprawy pojazdu. Z tych samych względów nie było zasadne zasądzenie kwoty 492 zł tytułem zwrotu kosztów prywatnej ekspertyzy. Dodatkowo stwierdzić należy, że trudno uznać za celowy i ekonomicznie uzasadniony koszt prywatnej ekspertyzy celem oceny kosztów naprawy pojazdu, jeśli powód pojazdu nie naprawiał.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy zmienił na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo w całości oddalił.

Zmianie podlegało również rozstrzygnięcie Sądu I instancji w zakresie kosztów procesu, którymi należało w całości obciążyć powoda na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. oraz na podstawie § 2 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804). Na koszty te złożyły się koszty zastępstwa procesowego strony pozwanej w kwocie 3.600 zł.

O nieuiszczonych kosztach sądowych w postaci wydatków na wynagrodzenie biegłego w kwocie 560,15 zł Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 98 § 1 k.p.c. obciążając nimi w całości powoda.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz na podstawie § 2 pkt. 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt. 1 ww. rozporządzenia. Na koszty te złożyły się opłata od apelacji (750 zł) oraz koszty zastępstwa procesowego (1.800 zł).

Małgorzata Wiśniewska